

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/96/2020
Identifikačné číslo spisu: 5616202639
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Lubor Šebo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:5616202639.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne: D. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. XXX, D., zastúpenej Advokátska kancelária JUDr. Peter Rybár, s.r.o., so sídlom Kuzmányho 29, Košice, IČO: 47 234 466 proti žalovanej: POHOTOVOST', s.r.o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, o zaplatenie 2.863,98 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 5C/49/2016, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 09. novembra 2016 sp.zn. 7Co/302/2016, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline z 09. novembra 2016 sp.zn. 7Co/302/2016 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Liptovský Mikuláš (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 14. júna 2016 č.k. 5C/49/2016-67 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala, aby žalovanej bola uložená povinnosť zaplatiť jej sumu 2.863,98 eur s príslušenstvom titulom bezdôvodného obohatenia.

1.1 V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie poukázal na to, že strany sporu uzatvorili dňa 23.11.2005 Zmluvu o úvere č. XXXXXXXX, na základe ktorej žalovaná poskytla žalobkyni úver vo výške 864,04 eur, ktorý sa žalobkyňa zaviazala vrátiť, spolu s poplatkom vo výške 849,76 eur, spolu vo výške 1.712,80 eur v 12 mesačných splátkach po 142,73 eur počnúc od 23.12.2005. Dňa 27. 10. 2006 strany sporu uzatvorili Zmluvu o úvere č. XXXXXXXX, na základe ktorej žalovaná poskytla žalobkyni úver vo výške 995,81 eur, ktorý sa žalobkyňa zaviazala vrátiť, spolu s poplatkom vo výške 860,38 eur, spolu vo výške 1.856,20 eur v 12 mesačných splátkach po 154,68 eur počnúc od 28.11.2006. Následne strany sporu uzatvorili dňa 23.07.2007 Zmluvu o úvere č. XXXXXXXX, na základe ktorej žalovaná poskytla žalobkyni úver vo výške 1.327,75 eur, ktorý sa žalobkyňa zaviazala vrátiť, spolu s poplatkom vo výške 1.133,90 eur, spolu vo výške 2.461,66 eur v 12 mesačných splátkach po 205,13 eur počnúc od 27.09.2007.

1.2 Predmetné zmluvy o úvere boli uzavreté za účinnosti zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských

úveroch, a preto sa na ňu vzťahujú normy spotrebiteľského práva, napriek tomu, že zmluva o úvere predstavuje absolútny obchod. V čase uzavretia zmlúv, v zmysle § 4 ods. 2 písm. g) zák. č. 258/2001 Z. z., podstatnou náležitosťou Zmluvy o spotrebiteľskom úvere bol okrem všeobecných náležitostí aj údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov (ďalej len „RPMN“), ak nebola uvedená, spotrebiteľský úver sa považoval za bezúročný a bez poplatkov. V zmluvách uzavretých medzi stranami sporu absentuje údaj o RPMN, teda spotrebiteľské úvery poskytnuté žalobkyni sa považujú za bezúročné a bez poplatkov.

1.3 Žalovaná poskytla žalobkyni na základe zmluvy o úvere č. XXXXXXXX sumu vo výške sumu 1.327,75 eur, žalobkyňa uhradila 2.461,68 eur, teda o 1.133,92 eur viac, na základe zmluvy o úvere č. XXXXXXXX sumu vo výške sumu 995,81 eur, žalobkyňa uhradila 1.876,16 eur, teda o 880,34 eur viac a na základe zmluvy o úvere č. XXXXXXXX sumu vo výške sumu 863,04 eur, žalobkyňa uhradila 1.712,76 eur, teda o 849,72 eur viac, a preto sa žalobkyňa domáhala vydania bezdôvodného obohatenia. Súd prvej inštancie považoval prijatie sumy z titulu úrokov a poplatkov podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka za bezdôvodné obohatenie, ktoré sa podľa § 456 OZ musí vydať tomu, na úkor koho sa získal. Súd prvej inštancie mal preukázané, že žalovaná získala majetkový prospech plnením bez právneho dôvodu.

1.4 Súd prvej inštancie poukázal na to, že žalovaná vo vyjadrení k žalobe účinne vznesla námietku premlčania práva žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia. Konštatoval, že k jeho premlčaniu došlo tak v subjektívnej dvojročnej premlčacej dobe, ako aj v objektívnej trojročnej premlčacej dobe, keď žaloba bola podaná na súd až 11. apríla 2016. Žalobkyňa sa dozvedela, že na jej úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu dňom, kedy zaplatila splátku, ktorou reálne splatila požičané finančné prostriedky podľa jednotlivých zmlúv a zaplatila finančné prostriedky navyše. Teda dňom 22.06.2006, kedy došlo k pripísaniu požičanej sumy 863,04 eur na účet žalovanej na základe zmluvy o úvere č. XXXXXXXX, dňom 23.05.2007 na základe zmluvy o úvere č. XXXXXXXX a dňom 22.04.2008 na základe zmluvy o úvere č. XXXXXXXX. Súd prvej inštancie považoval za účelové tvrdenia žalovanej, že sa o bezdôvodnom obohatení dozvedela až potom ako ju oslovil p. Q.. Objektívna premlčacia doba v prípade majetkového prospechu získaného plnením bez právneho dôvodu začína plynúť okamihom získania bezdôvodného obohatenia. V predmetnej veci sa tak stalo zo zmluvy o úvere č. XXXXXXXX dňom 30.10.2006, zo zmluvy o úvere č. XXXXXXXX dňom 22.04.2008 a zo zmluvy o úvere č. XXXXXXXX dňom 24.08.2007, kedy žalobkyňa zaplatila poslednú splátku úveru, v ktorej boli započítané aj úroky a poplatky, na ktoré žalovanej nevznikol nárok.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 09. novembra 2016 sp.zn. 7Co/302/2016 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie správne vyhodnotil hmotnoprávny charakter uplatneného nároku. Odvolací súd mal za to, že viazať začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby od dňa, kedy sa žalobkyňa od svojho právneho zástupcu dozvedela o tom, že žalovaná sa mala na jej úkor obohatiť a kedy žalobkyňa svojmu právnenému zástupcovi, advokátovi, udelila plnú moc na zastupovanie, aj za situácie, že v osobe žalobkyne nejde o právne znalú osobu, je neprimeranou ochranou práva, vybočujúcou z účelu a právneho významu § 107 ods. 1 OZ. Informovanie klienta advokátom v rámci právnej porady o existencii/neexistencii porušenia práva je bezpochyby momentom, kedy sa oprávnená dozvedela, ako takýto jej nárok, vyplývajúci z existujúcich skutkových okolností, možno „právne kvalifikovať“, čo nie je pri posudzovaní okamihu začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby relevantné. Okolnosti, za ktorých sa spotrebiteľský úver považuje za bezúročný a bez poplatkov sú uvedené priamo v zákone. Vedomosť žalobkyne ako spotrebiteľa o bezúročnosti a bezpoplatkovosti jej úveru je potrebné preto spájať s touto skutočnosťou, t.j. vedomosťou o existencii citovaného zákona. Nemožno z tohto dôvodu začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby viazať k dátumu prvej porady s právnym zástupcom, keď tento mal preštudovať zmluvy. Takéto tvrdenie žalobkyne nie je presvedčivé. Žalobkyňa očividne iný dôvod na poradu s advokátom nemala, než ten, pre ktorý podávala žalobu. Podľa názoru odvolacieho súdu, subjektívna premlčacia lehota na vydanie bezdôvodného obohatenia pri zmluve zo dňa 23.11.2005 začala žalobkyni plynúť po zaplatení siedmej splátky 22.06.2006 a poslednej splátky 30.10.2006, nakoľko predchádzajúcimi splátkami splácala len poskytnutý úver. Pri zmluve zo dňa 27.10.2006 začala

subjektívna premlčacia lehota plynúť pri zaplatení ôsmej splátky 23.05.2007 a poslednej splátky 24.08.2007, nakoľko predchádzajúcimi splátkami splácala len poskytnutý úver. Napokon pri zmluve zo dňa 23.7.2007 začala plynúť subjektívna premlčacia lehota zaplatením poslednej splátky dňa 22.04.2008 vo výške 1.228,18 eur, nakoľko aj touto poslednou splátkou čiastočne splácala poskytnutý úver. Z uvedeného je zrejmé, že v čase podania žalobného žaloby bol už nárok žalobkyne premlčaný v subjektívnej premlčacej lehote, a z tohto dôvodu je objektívna premlčacia lehota bezvýznamná.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej len „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

3.1. Dovolanie odôvodnila tým, že odvolací súd nerozlišoval medzi subjektívnou a objektívnou premlčacou dobou. Z § 107 ods. 1 OZ vyplýva, že nestačí vedomosť žalobcu o tom, že žalovanému niečo zaplatil, ale je nevyhnutné, aby si bol žalobca vedomý tej skutočnosti, že sa žalovaný na základe prijatia jeho plnenia bezdôvodne obohatil, pričom nestačí iba predpokladaná vedomosť. Dovolateľka ako spotrebiteľka nemala vedomosť o tom, že v zmluve chýba nejaká náležitosť, v dôsledku ktorej je úver bezúročný a bez poplatkov, pričom fikcia znalosti právnych predpisov sa nemôže uplatniť. Dovolateľka mala za to, že odvolacím súdom prijatý názor o začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby je nesprávny.

3.2 Skutočnú vedomosť o tom, že žalovaná sa na jej úkor bezdôvodne obohatila, získala dovolateľka až po právnej porade 26. januára 2016, bezprostredne po ktorej udelila plnú moc svojmu právnenému zástupcovi, aby ju zastupoval v spore. Od tohto dňa do podania žaloby neuplynula premlčacia doba. Výsledky vykonaného dokazovania nepreukázali, že by žalobkyňa získala takúto vedomosť pred 26. januárom 2016.

3.3 Dovolateľka žiadala, aby Najvyšší súd SR zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

4. Žalovaná sa vo vyjadrení k dovolaniu uviedla stotožnila s napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu a žiadala dovolanie zamietnuť ako nedôvodné zdôrazňujúc, že uplatnený nárok bol premlčaný tak v subjektívnej ako aj v objektívnej premlčacej dobe, pričom dovolateľka nepreukázala možnosť uplatnenia 10- ročnej premlčacej doby.

5. Dovolateľka vo vyjadrení k vyjadreniu žalovanej zotrvala na svojom dovolaní.

6. Žalovaná vo vyjadrení k vyjadreniu dovolateľky zotrvala na svojom vyjadrení k dovolaniu.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp.zn. 3Cdo/169/2017 z 10. januára 2018 dovolanie odmietol a žalovanej priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

8. Na základe ústavnej sťažnosti žalobkyne Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) nálezom č.k. III. ÚS 43/2020-48 z 12. mája 2020 rozhodol, že uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/169/2017 z 10. januára 2018 boli porušené základné práva žalobkyne na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a zakladaných slobôd (ďalej len „Dohovor“), zrušil uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/169/2017 z 10. januára 2018 a vec mu vrátil na ďalšie konanie a uložil Najvyššiemu súdu SR uhradiť žalobkyňi trovy právneho zastúpenia. Ústavný súd dospel k záveru, že napadnuté uznesenie nespĺňa atribúty ústavne akceptovateľného rozhodnutia súdu, keďže sa opiera o svoju skoršiu judikatúru, ktorú nie je možné považovať za riešiacu právnu otázku predostretú dovolateľkou. V dôsledku toho neposkytuje dostatok relevantných dôvodov pre najvyšším súdom prijatý záver o neprípustnosti dovolania sťažovateľky. Najvyšší súd sa tiež nedostatočne vyrovnal s jej podstatným argumentom, ktorým poukazovala na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. z. 6MCdo/9/2012.

9. Najvyšší súd SR (ďalej aj „dovolačný súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), ktorému bola vec vrátená na ďalšie konanie, po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1, 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je nielen prípustné, ale aj dôvodné.

10. Podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

11. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (nie skutkovú) hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil svoje rozhodnutie. Otázka relevantná podľa ustanovenia § 421 ods. 1 musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania.

12. V súvislosti s namietaným nesprávnym právnym posúdením veci dovolateľka za otázku neriešenú považovala „otázku začatia plynutia subjektívnej premlčacej lehoty na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia podľa § 107 ods. 1 OZ“. Dovolanie bolo súdu prvej inštancie doručené dňa 08. februára 2017, pričom dovolací súd zistil, že k nastolenej otázke sa neskôr, t.j. 28. septembra 2021, vyjadril Najvyšší súd SR vo veci sp. zn. 5Cdo/29/2021, v ktorom rozhodnutí boli v súvislosti s nastolenou problematikou akcentované aktuálne názory ústavného súdu ako aj Súdneho dvora EÚ.

13. V rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/29/2021, týkajúcom sa podobnej skutkovej a právnej problematiky, najvyšší súd najskôr poukázal na rozhodnutie dovolacieho súdu v predmetnej veci a zároveň na rozhodnutie dovolacieho súdu sp.zn. 8Cdo/163/2018, ktoré bolo rovnako zrušené nálezom ústavného súdu sp.zn. I. ÚS 51/2020. V tejto súvislosti najvyšší súd poukázal na názor ústavného súdu vo veci sp.zn. I. ÚS 51/2020, že „[n]emožno pochybovať o tom, že bezúročnosť úveru nastupujúca ako ex lege dôsledok porušenia konkrétnych ustanovení zákona o spotrebiteľskom úvere má v prípade spotrebiteľovho plnenia nad rámec požičanej istiny ten následok, že na strane prijímajúceho veriteľa vzniká bezdôvodné obohatenie. Ide o špecifický predpoklad vzniku bezdôvodného obohatenia. Jeho základ je daný porušením zákona už v priebehu kontraktnej fázy, pričom však toto porušenie nemá vplyv na platnosť spotrebiteľskej zmluvy ako takej. Ide teda o ďalší typ skutkových okolností, ktoré treba vzhľadom na už uvedené špecifiká posúdiť najvyšším súdom nanovo“. Ústavný súd v danej veci ďalej konštatoval, že predchádzajúce rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/67/2011 a sp. zn. 5Cdo/121/2009 „nedávajú odpoveď na otázku, či je namieste plynutie začiatku subjektívnej premlčacej doby odvíjať od znalosti spotrebiteľa o právnej úprave zakotvujúcej bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru (uplatnenie zásady „nezalosť zákona neospravedlňuje“), ani na otázku, či za takéhoto stavu je moment, kedy reálne dôjde k plneniu spotrebiteľa nad rámec istiny, rozhodujúcim z pohľadu záveru o nadobudnutí skutočnej vedomosti spotrebiteľa o vzniku bezdôvodného obohatenia. V tomto kontexte je potrebné sa vysporiadať s otázkou súvisiacou s bežnou životnou skúsenosťou, a síce, či je pravdepodobné, aby dlžník platil veriteľovi plnenie, ak by vedel, že mu toto plnenie nepatrí. Otázkou je, či potom možno za moment, kedy sa dlžník dozvedel o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa bezdôvodne obohatil, považovať uzatvorenie konkrétnej spotrebiteľskej zmluvy o spotrebiteľskom úvere.“

14. V rozhodnutí sp.zn. 5Cdo/29/2021 najvyšší súd zvýraznil špecifickosť situácie, vzniknutej a vyvolanej osobitosťou právnej úpravy spotrebiteľského práva, najmä zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov účinného k 29.06.2012. Na dôvodnosti právnych záveroch nič nemení ani

skutočnosť, že predmetné Zmluvy boli stranami uzavreté za účinnosti zák. č. 258/2001 Z.z., nakoľko aj v zmysle tohto predpisu, ktorý bol nahradený práve zák. č. 129/2010 Z.z., sa poskytnutý spotrebiteľský úver považuje, za splnenia tam uvedených podmienok, za bezúročný a bez poplatkov. V podstatnom uviedol, že „za skutkovú okolnosť (skutkové okolnosti), ktorá je (sú) podstatná pre nadobudnutie vedomosti spotrebiteľa o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil, potrebnej pre začatie plynutia subjektívnej premlčacej doby, je podľa názoru dovolacieho súdu potrebné považovať skutočnú vedomosť spotrebiteľa o tom, že nemá (nemal) plniť splátky spotrebiteľského úveru vo výške dohodnutej v úverovej zmluve. Bez tejto vedomosti je spotrebiteľ v presvedčení, že jeho povinnosťou je (bolo) plniť zmluvne dohodnutý záväzok a splácať dlh splátkami vo výške dohodnutej v zmluve, ktorej návrh riadne a podľa dôvery spotrebiteľa v súlade so zákonom vypracoval veriteľ - dodávateľ ponúkajúci svoj produkt. Nestačí preto len predpokladať, že oprávnená osoba skutkové okolnosti mohla vedieť, alebo sa ich mohla alebo mala dozvedieť, ak by vynaložila potrebnú starostlivosť. Dovolací súd zdôrazňuje, že spotrebiteľova vedomosť o tom, že výška splátok (resp. celého konečného dlhu zahŕňajúceho aj úroky a poplatky) je v úverovej spotrebiteľskej zmluve uvedená nesprávne, je sama osebe skutkovou okolnosťou, nie okolnosťou právnou (zistenie o rozpore takéhoto zmluvného dojednania so zákonom je len dôvodom nadobudnutia tejto vedomosti) ... Otázkou nadobudnutia skutočnej vedomosti spotrebiteľa o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil, nemožno oddeliť od ustálenia momentu, kedy spotrebiteľ túto vedomosť získal. Ide totiž o to, či je možné pri každej zmluve o spotrebiteľskom úvere a u každého spotrebiteľa automaticky usudzovať nadobudnutie skutočnej vedomosti o bezdôvodnom obohatení len na základe spotrebiteľovej dôkladnej znalosti obsahu zmluvy o úvere a povinnosti plnenia na účet veriteľa, čo by v podstate znamenalo prezumpciu jeho vedomosti o rozpore jej (niektorých) ustanovení so zákonom. Najvyšší súd Slovenskej republiky už v rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/1/2012 uviedol, že starorímsky princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ (práva patria bdelym) v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach (teda v závislosti od konkrétnych okolností) ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa. V uznesení sp. zn. 6MCdo/9/2012 zo dňa 16.01.2013 najvyšší súd doplnil, že ochrana spotrebiteľa je predmetom verejného záujmu a je nevyhnutná pre zvýšenie životnej úrovne a kvality života občanov. Poukázal na povinnosť súdu rešpektovať základné právo na spravodlivú súdnu ochranu zaručené článkom 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktoré sa zaručuje nielen tomu, kto uplatňuje svoje práva, ale aj tomu, proti komu je nárok uplatňovaný. Najvyšší súd tiež uviedol, že rešpektovanie princípu „ignorantia iuris non excusat“ v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa treba vyžadovať v najvyššej možnej miere. Jeho uplatnenie v neprospech spotrebiteľa bude prichádzať do úvahy len výnimočne, ak to budú odôvodňovať konkrétne okolnosti prípadu. Aj v prípade tohto princípu platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov reality praktického života, a teda aj zdravému rozumu, odporuje požiadavka podrobnej (až detailnej) znalosti právnych predpisov zo strany spotrebiteľa. Preto neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti mu nemôže byť na ujmu.“ Najvyšší súd v danej veci uzavrel, že „podstatnou skutkovou okolnosťou, ktorú by sa mal spotrebiteľ dozvedieť, aby mu začala plynúť subjektívna premlčacia lehota, je vedomosť o tom, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Pri skúmaní momentu, kedy spotrebiteľ nadobudol vyžadovanú skutočnú (preukázanú) vedomosť o tejto podstatnej skutkovej okolnosti ... je potrebné si uvedomiť, že ide o subjektívny okamih, v ktorom sa spotrebiteľ dozvie také skutkové okolnosti, ktoré mu umožnia uplatniť svoje práva v súdnom konaní žalobou o vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, t. j. keď sa jeho právo stalo nárokom (actio nata). Rozhodujúce nie je, či možnosť dozvedieť sa tieto skutočnosti mal už skôr“.

15. Uvedené závery dovolacieho súdu boli plne súladné s rozsudkom Súdneho dvora Európskej únie (ďalej aj „Súdny dvor“) vydaného dňa 22. apríla 2021 vo veci LH proti Profí Credit Slovakia s.r.o. (C-485/19). „Podstatou prvej položenej prejudiciálnej otázky bolo určiť, či sa má zásada efektivity vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm zaplatených neoprávnené na základe nekalých podmienok v zmysle smernice 93/13 alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice 2008/48, sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu“. Súdny dvor v tejto súvislosti vyslovil názor, že „zásada efektivity sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej

právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnene zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok v zmysle smernice 93/13 alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice 2008/48, sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu."

16. V zhode s vyššie uvedenými závermi vyslovenými v uznesení z 28. septembra 2021 sp. zn. 5Cdo/29/2021 dovolací súd uvádza, že v prejednávanej spore bude potrebné individualizovať, kedy dovolateľka nadobudla vedomosť o tom, že došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia a kto sa na jej úkor bezdôvodne obohatil. Dovolateľka v priebehu súdneho konania tvrdila, že sa o vzniku bezdôvodného obohatenia žalovanej dozvedela až od p. Q., resp. od prvej porady s právnym zástupcom. Vychádzať preto treba z reálneho momentu, kedy sa dovolateľka dozvedela o tom, že sa žalovaná na jej úkor bezdôvodne obohatila. Z uvedených dôvodov nemožno v okolnostiach posudzovanej veci považovať za správny názor odvolacieho súdu, že „Okolnosti, za ktorých sa spotrebiteľský úver považuje za bezúročný a bez poplatkov sú uvedené priamo v zákone. Vedomosť žalobkyne ako spotrebiteľa o bezúročnosti a bezpoplatkovosti jej úveru je potrebné preto spájať s touto skutočnosťou, t.j. vedomosťou o existencii citovaného zákona. Nemožno z tohto dôvodu začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby viazať k dátumu prvej porady s právnym zástupcom, keď tento mal preštudovať zmluvy. Takéto tvrdenia žalobkyne nie je presvedčivé. Žalobkyňa očividne iný dôvod na poradu s advokátom nemala, než ten, pre ktorý podávala žalobu."

17. Vychádzajúc z vyššie uvedeného právneho názoru dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a zároveň dôvodné, a teda je potrebné napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

18. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

19. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.